

8. Kinderverhaal

Johan Timmer

Eindelijk

Jozef ziet hoe een snelle paleiskat, een mooi beest, speelt met een pas gevangen muis. Het arme diertje is verlamd van angst. De kat wacht net zo lang tot het muisje weer durft te bewegen, om hem dan weer met een mep van zijn scherpe klauw de stuipen op het lijf te jagen. Zijn leven is voorbij, dat is duidelijk. Eindelijk is de kat het zat en bijt de muis dood. Een bediende die het ziet, schrikt, pakt de muis op, buigt diep voor Jozef en snelt weg. Een muis in het paleis, dat kan hem op een flinke straf komen te staan!

Eindelijk, ein-de-lijk zijn mijn dromen dan toch uitgekomen, denkt Jozef. Grappig dat ik over korenschoven droomde en dat ik nu de grote koren-baas van Egypte ben. Grappig, aan het hof zeiden ze dat ik een ster zou worden en dat ik vroeger over sterren droomde. Een pijnlijke trek komt op zijn gezicht. Hij was toen nog maar een jongetje. Hij ziet zijn vader Jacob het hoofd nog schudden. Zijn vader, zou hij nog leven? Ach nee, hij zou nu al zo oud zijn.

Vreemd, sinds hij deze belangrijke positie bekleedt, lijken Potifar en zijn vrouw wel van de aardbodem verdwenen. Hij heeft naar ze laten zoeken en de moed nog niet opgegeven. Hij ziet het voor zich hoe ze hier naar binnen schuifelen, nee kruipen! Jammerend, bevend. Mevrouw Potifar zal zich geen raad weten. Want dan komt alles uit, daar zal hij persoonlijk zorg voor dragen. Leugenares die ze was. Net als die kat, zal hij met haar spelen. Ze is zijn prooi. Kronkelen van angst zal ze. Hij... Nee, dat zal ze niet. Hij zal zich niet vernederen tot haar niveau. In haar ogen was hij niks, een meubelstuk, een machine, een gebruiksvoorwerp, een speeltje. Hij voelt nog de grond onder zijn voeten wegzakken, toen ze hem de schuld gaf van haar poging om met hem het bed in te duiken. Hij kon geen woord meer uitbrengen. Hij zou zoiets niet doen. Maar mijn broers, dat is een ander verhaal. Wat zagen ze er uit! Mager, zonverbrand. En oud. Dunne baarden, pezige handen. Een hard leven, altijd in de weer met het vee. Toen hij zeker wist dat ze hem niet herkenden, heeft hij ze stuk voor stuk diep in de ogen gekeken. Wat zag ik in die ogen? Ruben, wilde je echt dat ik verkocht werd? Hoe kon je het laten gebeuren? Een voor een sloegen ze de ogen neer. Zijn ze veranderd? Zijn het andere mensen geworden? Of zijn ze nog steeds meedogenloos? Want dat waren ze tegen hem. Maar niet tegen zijn broertje Benjamin, ik heb het zelf gezien. Ik heb het me niet verbeeld, toen ik hem voortrok.

Natuurlijk. Ik kan ze vermorzelen. Ze waren 'als de dood' toen ik ze voor spionnen uitmaakte. En toch, ik voel geen voldoening, al zou ik het willen. Ik win er niets mee door hen te kwellen en het hen betaald te zetten voor al die jaren die ik als slaaf, als gevangene, doorbracht.

Het gaat goed. Jaar op jaar oogsten we zoveel, dat ik enorme graanschuren moet laten bijbouwen. Eerst al het oude graan eruit, in de verkoop. En dan weer meer nieuw graan er in. Het is bijna teveel. Nou ja, laat ze maar komen, de bedoeïenen, de volken rondom, met hun zilver en goud. Een eerlijke prijs, ik hou ze te vriend en tevreden. Maak geen ruzie met je klanten en je burens. En de boeren, ik knijp ze niet uit. Ik heb ze nodig, zij doen het werk. Het land vaart er wel bij.

Ik kan niet met de ene hand goed doen en met de andere kwaad. Morgen zeg ik hen wie ik ben. Morgen zullen mijn boers het weten: ik heb ze vergeven. En morgen zal ik broertje lief, Benjamin,

omhelzen. Ja, morgen zal ik het eindelijk durven vragen, of papa nog leeft. Ik zou hem zo graag nog eens zien.

Als God dan toch goed voor me is, zou ik dan op mijn beurt ook niet goed zijn? Zelfs voor hen, die het niet voor mij waren.

9. Kinder(neven)dienst onderbouw

In dit document vind je voor elke groep van de basisschool een eigen verwerking. Helemaal aan het einde tref je een Bijbelse vertelling met een 'kleur-en-zoek'-plaat van Jozef.

Voor een kindermoment in de dienst zelf is er een andere handreiking geschreven, dat is eventueel ook bruikbaar voor een kindernevendienst of zondagschool. Zie: hoofdstuk 11. '*Kindermoment in de dienst*' in dit pakket.

"Heel de schepping" heeft een dubbele bodem. Het gaat om de hele schepping, de aarde en de natuur. De hernieuwbare en uitputbare grondstoffen. Hoe gaan we er mee om, zonder alles en iedereen er om heen schade toe te brengen? Het gaat over de manier waarop we met levende wezens omgaan, de wilde en de tamme dieren. Hebben ze een waardig bestaan? Gunnen we ze het licht in de ogen? Mogen ook zij op Gods goede aarde wonen? En hoe gaan we met elkaar om als mensen? Zijn we uit op het goede voor elkaar, 'helen' we elkaar, zorgen we voor elkaar, zoals God uit is op het beste voor ons?

A. KINDEREN ONDERBOUW

Bescherm het moois!

Doel

Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor het moois dat ze maken

Nodig

- Mensfiguren in silhouet (eventueel meisjes en jongens), met de armen gestrekt en een plakstrook aan de voeten. Om in te kleuren (en uit te knippen, met hulp van de leiding of door de leiding).
- Kosteloos (afval)materiaal, zoals wc-rolletjes, plastic bekertjes, waxinelichthoudertjes, keukenpapierrollen, versierlinten van cadeauverpakkingen, pakpapier, gekleurd papier, lege plastic verpakkingen (schoon), tijdschriften met foto's, kortom: alles waarmee een bonte miniatuurwereld gemaakt kan worden.

Opdracht

De kinderen maken van de kosteloze voorwerpen fantastische bloemen en planten die in een cirkel op een groot stevig vel worden geplakt. Daar omheen wordt een kring van mensfiguren geplaatst (voeten met plakstroken op het grondvel), die elkaar vasthouden met gestrekte armen. De figuren worden ingekleurd en beplakt en stellen de kinderen zelf voor. Eventueel wordt het vel buiten de cirkel nog beschilderd of beplakt met grauwe en donkere kleuren. Het bouwsel wordt aan het eind van de dienst in de kerk getoond.

Voor de leiding

Kleuters leven in het nu en 'duurzaamheid' zal ze weinig zeggen. Door hen iets moois te laten maken van kosteloos materiaal (afval) leren ze dingen te herwaarderen. Door het samen te doen, ervaren ze dat het beter gaat met elkaar. Door de figuren met elkaar te verbinden, ervaren ze saamhorigheid.

B. KINDEREN MIDDENBOUW

Contrast goed en kwaad

Voor de leiding De middenbouw kan de opdracht voor de onderbouw ook doen. De uitvoering zal dan wat minder begeleiding vragen en er kan uitbundiger worden uitgepakt

Puzzelen

Doel

Kinderen leren de contrasten kennen tussen 'goed' en 'kwaad'.

Nodig

A4-vellen met foto's en platen in kleur met voorbeelden van het goede: lachende mensen, feesten, natuur, overloed, etc. Daarnaast zwart-wit-afbeeldingen van het slechte en het kwade: honger, vervuiling, verdriet, ziekte, armoede, onrecht. Op internet zijn deze afbeeldingen wel te vinden (probeer daarvoor eens een zoekmachine uit als www.blackle.com of www.ecosia.org). Doseer de ellende een beetje, het kan hard aankomen.

Opdracht

Plaats een mooie en 'slechte' afbeelding op elkaar en maak ze aan de vier hoeken vast met een stevige paperclip of knijper. Draai de twee afbeeldingen (nog steeds aan elkaar) om en breng het patroon van puzzelstukken aan met een potlood. Niet te moeilijk, hooguit 12 stukken. Houdt de vellen mooi op elkaar en begin de stukken uit te knippen. Begin in het midden, zodat de vellen middels de clips of knijpers zo lang mogelijk aan elkaar zitten. Haal aan het eind voorzichtig de clips of knijpers eraf. Hussel alle stukken door elkaar en leg twee puzzels, waarbij de slechte en mooie stukken door elkaar gebruikt worden.

Variant

Verzamel mooie en slechte afbeeldingen en knip ze in gelijke repen van ongeveer 2 cm (het mooiste met een snijmachine). Combineer een mooie en slechte afbeelding door de stroken afwisselend neer te leggen. Je kunt de afbeelding op een ondergrond plakken.

Herstel!

Doel

De kinderen maken iets moois en maken mee dat het beschadigd wordt. Ze krijgen ook de kans het te herstellen (geef ze genoeg tijd!). Kinderen leren dat schade erg is en ten diepste 'onherstelbaar'. Maar dat herstel toch goed kan uitpakken.

Opdracht

De kinderen maken een tekening van iets moois, een landschap, een feest, een optocht. Liefst met potlood en zachte kleuren. Dan doet de leiding iets ergs: die knipt een groot gat in de tekening! De tekening wordt op een vel geplakt en het kind herstelt de tekening zo goed en zo kwaad als het kan. Het is de bedoeling dat het herstelde deel mooier wordt dan het voorheen was, met sprekender kleuren. (Variant voor het geknipte gat: je kan als leiding ook een grof gescheurd stuk papier op de tekening plakken.)

Stapelgedicht of stapellied

Doel Kinderen ontdekken dat door samen te werken iets tot stand wordt gebracht. Inhoudelijk leren ze verband te leggen tussen de rol van God en van mensen.

Opdracht 'Maak Uw schepping heel' is de refreinzin. Samen met de kinderen worden allerlei elementen opgesomd die nu 'mis' zijn. Daarna worden de verwachtingen aan God opgesomd, en daarna de opdrachten voor ons mensen. Probeer die in drieregelige strofen in elkaar te schuiven, met de refreinzin.

Voorbeeld:

Nu doen de mensen elkaar kwaad
Heer, geef ons wijze raad
Dan doet ieder van ons een goede daad
Maak uw schepping heel

C. KINDEREN BOVENBOUW

Egyptische tekening

Opdracht Door Jozefs toedoen was er voldoende graan in de zeven jaren van droogte. Wie werden daar allemaal beter van? Maak samen een lange tekening in 'Egyptische stijl' van alles wat voordeel had van Jozefs verstandige optreden. Je kunt ieder onder deel apart tekenen en later op grote vellen plakken, die weer aan elkaar geplakt zijn. (Net als de tekeningen in de piramides – zie link Altagyptische Malerei)

Hoe het ook had kunnen lopen.

Doel Kinderen leren dat helen en goed doen te maken heeft met keuzes maken.

Opdracht Speel of bespreek het verhaal van Jozef, met rollen voor de slavenhandelaren, Potifar en zijn vrouw, de schenker en de broers van Jozef.

Scene Jozef zit op zijn troon. Voor hem verschijnen achtereenvolgens de bovengenoemde personen uit zijn leven. Het begint bijvoorbeeld met de slavenhandelaren die hem kochten van de broers en verkochten in Egypte. Bedenk hoe Jozef tegen hen zou kunnen doen, nu hij zo machtig is.

Hoe zou Jozef optreden tegen Potifar en zijn vrouw, nu hij machtiger is dan zij?
Welke straf zou hij haar kunnen geven?

Wat zou Jozef zeggen tegen de schenker, die Jozef glad vergeten was en jaren in de gevangenis liet?

Hoe had Jozef zijn broers kunnen behandelen, die hem zo gehaat hadden?

Bedenk in groepjes Jozefs reactie en speel het eventueel uit.

Variant

Je kan de verschillende personages laten reageren op een krantenbericht of nieuwsuitzending waarin bekend wordt dat een arme slaaf uit Kanaän het schopt tot op één na machtigste man van het rijk.

Vertelling

Herkent u mij nog? Die bange jongen uit Kanaän? Hij werd door een groep van tien mannen uit een droge put gehesen en aan u verkocht, u was op weg naar Egypte. Ja, lang geleden. U hebt heel wat slaven verkocht, dat begrijp ik. Zegt de naam Potifar u iets? Want aan hem hebt u mij verkocht. U ziet wat wit, wilt u een glaasje water? U denkt dat uw laatste uur geslagen heeft. U hebt gelijk, ik hoef maar met mijn vingers te knippen en u wordt aan de krokodillen gevoerd. Sta op, man! Ik ga geen wraak nemen. Je zult niet langer in slaven handelen, niet meer in menselijke ellende. Je mag in graan gaan handelen, dan kan je minder kwaad. En waag het niet terug te keren in je oude beroep.

Volgende!

Meneer en mevrouw Potifar! Wie had dat gedacht, dat uw slaaf niet alleen uw huishouden zou regelen, maar die van het hele land! Maar wat zie ik, mevrouw? U trilt helemaal! Hebt u het koud? Hebt u misschien een mantel nodig? Het is niet van de kou, u bent doodsbenauwd voor me. U weet het nog goed, u wilde me verleiden, toch? En meneer Potifar, u wist het? Niet ik, maar zij was het. Ik begrijp het heel goed. Het woord van een slaaf tegen het woord van een deftige dame. Ja, u zou voor gek staan als uw vrouw u bedroog met een slaaf. En nu? Wat moet ik met haar doen? Ze zou nog geen dag overleven in de gevangenis waar ik in werd gegooid. Nee nee, wees niet bang, u wordt niet in de boeien geslagen. Maar u, meneer Potifar, ik beveel u, in het verblijf waar uw vrouw woont mag nooit meer een mannelijke slaaf of bediende gezien worden. En ik zal daar streng op laten toezien. En verder beveel ik u voor al uw slaven zo goed te zorgen als u voor mij deed, voor u mij gevangen liet zetten.

Volgende!

Meneer de schenker, hoe is het met u? Na al die jaren! Ik help u even uit de droom: ik ben Jozef, de slaaf uit de gevangenis. De wijn tast uw geheugen aan. Weet u nog hoe het was, in de gevangenis? Weet u nog dat u vrijkwam? U zou een goed woordje voor me doen, weet u nog? U hebt het vast verdrongen, of verdronken. Ik zie u slikken, u hebt vast een droge keel. Dat was wel een kater voor me, dat ik zo lang moest wachten tot er een lampje bij u ging branden. Nee, u hoeft niet bang te zijn dat u de bakker achterna gaat. Zo zit ik niet in elkaar. Ik ben u dankbaar dat u uiteindelijk wel aan me hebt gedacht. Maar ik wilde u nog wel spreken. Ik wil klare wijn schenken. We werken allebei aan het hof en komen elkaar dus regelmatig tegen. Wat mij betreft zetten we ons beiden in voor dit land en dit volk. Ze hebben ons nodig.

Volgende!

Zozo, acht, negen, tien, elf. Is iedereen er? Nee, niet iedereen. Er had er nog één kunnen zijn. Maar die hebt u vakkundig weggewerkt. Hij kreeg teveel praatjes, is het niet? Nou, ik heb zojuist de slavenhandelaar gesproken die hem van jullie heeft gekocht. En zijn eerste baas hier in Egypte. En nog iemand die hij had ontmoet en die hem een beetje vergeten was. Het zat hem niet mee. Het leek er niet op dat zijn mooie dromen uitkwamen. Maar uiteindelijk is het dan toch nog goed gekomen met hem. Ja, daar kijken jullie van op. Ik weet alles over hem. Zouden jullie hem weer willen ontmoeten? Of voel je je toch een beetje schuldig? Wat zijn jullie stil. En, begint het al te dagen? Wie denken jullie dat er voor jullie staat? Ik ben het zelf, Jozef! O ja, ik zou wraak kunnen nemen, jullie slaaf kunnen maken, er voor zorgen dat jullie je kinderen nooit meer zien, zoals mijn vader mij nooit meer gezien heeft. Ik zou kwaad met kwaad kunnen vergelden. Maar ik doe het niet. In plaats van verwoesten wil ik herstellen. In plaats van vernielen wil ik helen en zorgen. Dus wees niet bang, jullie mogen weer adem halen. God heeft alles ten goede gekeerd.

10. Kinder(neven)dienst bovenbouw

Johan Timmer

De goede aarde

Intro

De één wil dit, de ander dat! De één wordt blij van bloemen en van bijen, de ander pas gelukkig met de nieuwste smart phone en coole sneakers. De één vind je in een half pipe met zijn board, de ander is aan het hiken in de natuur.

We leven met ons allen op één planeet, deze mooie aarde. Maar het is druk! Je kan niet tegelijkertijd op één stukje grond worteltjes verbouwen, een flat neerzetten of een stukje natuur bewaken. Probeer er samen maar eens uit te komen.

Opdracht

Verdeel de groep in vieren. Elke groep gaat voor de belangen van Natuur, Landbouw, Industrie en Wonen. Ze krijgen de fiches en overleggen met elkaar hoe ze gaan spelen. De verschillende groepen mogen met elkaar samenwerken. Ze mogen daar ook in wisselen. Het gaat er niet om dat jouw groep wint, maar dat je tot een mooi evenwichtig einddoel komt. Het gaat erom dat er een leefbare wereld gaat ontstaan. De belangen botsen en je moet er uit zien te komen.

Voor de leiding Dit spel levert spanningen op, en heeft toezicht nodig. Het gaat om het proces, niet om het resultaat. Leg het stil als de spanning hoog oploopt. Laat de deelnemers reflecteren.

Variant

Je kan het spel spannender maken door de kookwekker te gebruiken. Door tijdsdruk worden de deelnemers 'agressiever'.

Nodig

- Schaakbord (of vergelijkbaar), 64 vakken
- Vier kleuren fiches:
  - rood: industrie (20 fiches)
  - groen: natuur (30 fiches)
  - geel: landbouw (30 fiches)
  - blauw: woningen (20 fiches)
- Kookwekker
- Dobbelsteen met de kleuren rood, groen, geel, blauw, een vraagteken en een 'C'

Spelen

1. Werp de dobbelsteen. De kleur die boven ligt, mag een fiche plaatsen. Overleg is gewenst, ook tussen 'rivaliserende' groepen.
2. De ? betekent dat de hele groep mag kiezen wie er die beurt benut.
3. De 'C' betekent dat de hele groep mag kiezen wie er een fiche terug moet nemen.

Industrie (rood) betekent veel werk en rijkdom, maar ook veel vervuiling, stank en lawaai. Zonder veel rood geen mobieltjes, games, mooie kleding, gadgets en luxe snoepgoed. Met weinig rood is het leven saai en eenvoudig. Zonder rood ontstaat er echte armoede.

Zonder natuur (groen) wordt het leven bedreigd. Er is geen schone lucht en geen schoon water. Mensen worden ziek en leven korter. Er ontstaat ook veel spanning en misdaad, mensen kunnen niet ontspannen. Het leven wordt er ook duurder van, want de natuur helpt de landbouw. Hoe groter het aaneengesloten groen, hoe beter. Maar groen moet niet te ver van landbouw en woningen af liggen. Linten groen zijn goed voor de natuur. Hoe meer natuur, hoe leefbaarder een land. Maar groen levert niet direct geld op...

Zonder woningen (blauw) kan je niet wonen en zijn er weinig of geen voorzieningen (winkels, scholen, ziekenhuizen, theaters, kerken, sporthallen, enz.) Teveel blauw op elkaar geeft problemen van een grote stad, dus teveel blauw bij elkaar is ongunstig.

Landbouw (geel) is nodig voor de productie van voedsel, van zowel granen, groenten, als melk en vlees. Landbouw moet liever niet naast de industrie liggen, want dat is slecht voor de kwaliteit van het voedsel. Weinig landbouw geeft honger en hoge voedselprijzen. Veel landbouw geeft de mogelijkheid te delen met andere landen die weinig hebben. Van landbouw word je niet rijk, maar het zijn wel inkomsten. Landbouw kan het best in de buurt van natuur liggen.

11. Kindermoment in de dienst

Jacolien Viveen, Micha Nederland

Roep de kinderen naar voren om het volgende kort met elkaar door te spreken, in zo'n 3-5 minuten. Voor de 6-12 jarigen moet het begrijpelijk en leuk zijn.

Kernwoorden zijn: verwondering – het wonder heel – stuk; aarde – schepping; mens- dier – natuur.

Vraag: Wat vind jij een wonder?

Eventueel PPT op de beamer laten zien van 'wonderen' uit de natuur, zoals:

Vorm als kindermomentbegeleider van tevoren een aardig voorwerp uit klei . Of laat dit doen door iemand die iets moois kan maken. Laat het goed zien aan kinderen en gemeente. Houd het wat onhandig op je handen en laat het vallen op enig moment en ga er dan per ongeluk met een knie op zitten of voet opstaan. Raap het op en vraag: - Is dit nog mooi?

- Kan dit nog weer iets heels worden?

Maak er vervolgens een hart van (of laat dit ter plekke doen door iemand waarvan je weet dat hij/ zij creatief is en dit snel kan). Laat het zien aan iedereen. Als er kinderen roepen 'dit is iets anders', neger dat dan niet, maar bevestig het gewoon.

Soms gaat een familieband stuk. Bijvoorbeeld als mensen moeten vluchten uit een land. Het Congolese gezin Mema Bukera uit Stiens kon na bijna zes jaar hun zoon en broer Espoir (10) weer in de armen sluiten. Hier staan ze weer samen op de foto, de familie is weer compleet.

De kerkdienst heeft een titel vandaag: 'Heel de schepping'.

- Waar denk je aan bij 'heel'? (zo nodig helpen met: compleet, stuk, kapot, gaaf)
- Waar denk je aan bij 'schepping'? (zo nodig helpen met: aarde, natuur, dieren, mensen)
- Moeilijke vraag: kunnen wij als mensen en kinderen de schepping 'heel' maken?

Vertel nu heel erg kort dat Gods schepping mooi was en weer mooi gaat worden en dat wij alvast mogen meehelpen om er weer iets moois van te gaan maken.

Milieuvriendelijke en zacht blijvende klei is bijv bestelbaar via www.eco-logisch.nl/okoNORM-Kinder-model-klei-2632

Bron: www.vluchtelingenwerk.nl/website-nieuws/een-gezinshereniging-friesland

12. Micha Young programma voor Micha Zondag 2014

VOORAF // DOELEN

Wanneer we aan de schepping denken, zijn de eerste beelden in ons hoofd mooie natuurbeelden, bijvoorbeeld uit de documentaires van Planet Earth en De Nieuwe Wildernis. Maar we denken misschien minder snel aan de gevolgen van ons gedrag voor de schepping. En dan gaat het niet alleen om de natuur en het milieu. Vandaag willen we ontdekken wat er wordt bedoeld met schepping en welke rol de mens hierin heeft.

Doelen voor deze bijeenkomst

- Jongeren ontdekken wat schepping is.
- Jongeren leren dat de bijbel spreekt over schepping en de mens hierin een opdracht heeft.
- Jongeren worden uitgedaagd om in kleine vormen en eigen keuzes bij te dragen aan herstel van de schepping.

Opmerking voor de groepsleider

Kies de onderdelen die passend zijn voor je groep. Je hoeft niet alle onderdelen te gebruiken.

MICHA YOUNG

Dit programma bestaat o.a. uit (bewerkte) onderdelen uit het werkboek van Micha Young. Micha Young is een project van 4 bijeenkomsten en een weekend voor jongeren vanaf 14/15 jaar over recht doen. Ben je geïnteresseerd in dit project, kijk dan op de site www.michayoung.nl of neem contact op met de projectleider via nelleke@michayoung.nl

INTRO 1: STILLE WAND DISCUSSIE

Tijdsindicatie 10 – 15 minuten

Benodigheden Whiteboard/flap-over vellen + stiften

Beschrijving Via een Stille Wand discussie leiden we het onderwerp schepping in. Schrijf groot op het whiteboard of op flap-over vellen een aantal vragen over het thema 'SCHEPPING'. De jongeren mogen om beurten hun eerste reacties bij de stellingen schrijven. Voorbeelden van vragen over schepping zijn bijvoorbeeld: "Wat versta jij onder schepping?" "Waar is het misgegaan?" Of: "Deze aarde is niet meer te redden." Nodig de jongeren uit om op elkaars reacties te reageren, via de vellen of het whiteboard. Deze werkvorm vindt zoveel mogelijk in stilte plaats.

INTRO 2 // VIDEO

Tijdsindicatie 10 minuten

Benodigheden Computer/laptop met internetverbinding, geluidsversterking, flap-over, dikke stift.

Beschrijving Bekijk met elkaar de trailer van de docu film EARTH.
<https://www.youtube.com/watch?v=CeacjOkLjZ0>

Praat met elkaar door over de trailer: "Wat is je eerste reactie na dit filmpje?"
"Wat is volgens de jongeren allemaal schepping?" Inventariseer de antwoorden op de flap-over.

Tip Probeer de jongeren breder te laten denken dan alleen de natuur. Schepping gaat ook over mensen en hoe we met elkaar omgaan.

BIJBEL // KRACHTIGE BOODSCHAP // GENESIS 1, VERS 28&29

Tijdsindicatie 20 minuten

Benodigheden Bijbels, flap-over

Vooraf Lees als jeugdleiders van tevoren dit Bijbelgedeelte en bedenk wat het voor je zelf betekent. Deel dit met elkaar.

Beschrijving *Onderdeel 1*
Lees met elkaar uit de bijbel, Genesis 1, vers 26-31. Laat één van de jongeren deze tekst voorlezen (of lees het zelf voor). Tip: lees eens met je jongeren een andere vertaling of uitleg van deze tekst, bijvoorbeeld in het Engels uit The Message (online te vinden).

Onderdeel 2
Vraag aan de jongeren: "Als jij in één zin zou moeten zeggen welke opdracht God aan de mens geeft, hoe zou die opdracht dan klinken in 2014?" Laat de jongeren eerst zelf nadenken over deze vraag. Inventariseer hun antwoorden, vraag door en stimuleer dat ze bij elkaar doorvragen.

Onderdeel 3
Praat met elkaar door over rentmeesterschap: "Rentmeesterschap wordt ook wel als begrip genoemd als we praten over het zorgen voor schepping. We krijgen als mensen van God de opdracht om voor de schepping te zorgen en haar te beheren. Wat doe jij als je de verantwoordelijkheid krijgt om voor iets of iemand te zorgen? Wil je het dan goed doen? Of kan die verantwoordelijkheid je niets schelen?"
"Hoe gaan we om met rentmeesterschap? Welke rol heb jij zelf hierin? Als je jouw gedrag en keuzes legt naast de opdracht die God geeft bij de schepping, wat zou je dan kunnen veranderen hierin? (denk aan kleine en grote veranderingen)."

IN BEELD 1 // VOETAFDRUK

Tijdsindicatie 20 minuten

Benodigheden Internetverbinding, computers of laptops

Vooraf Dit onderdeel maakt duidelijk dat hoe je leeft impact heeft op de schepping. Alle dingen waarvan wij leven zijn onuitputtelijk en kosten energie en ruimte van de aarde.

Beschrijving Leg kort uit wat er met de voetafdruk wordt bedoeld. Laat de jongeren in tweetallen hun eigen online voetafdruk invullen via www.voetafdruk.nl. Brainstorm met elkaar hoe je je voetafdruk kleiner kunt laten worden. Als er weinig uit de groep komt, kijk dan naar de volgende suggesties:

- minder vlees eten
- zo min mogelijk plastic tasjes gebruiken, maar een eigen tas of papieren tasjes
- afval scheiden
- recyclen
- minder energie proberen te gebruiken door bijv. stekkers en opladers uit het stopcontact te halen wanneer je ze niet gebruikt.
- verwarming graadje minder (doe bijvoorbeeld mee op warme truiendag)

IN BEELD 2 // PLASTIC SOUP

Tijdsindicatie 10 – 15 minuten

Benodigheden Internetverbinding, computers of laptops, beamer, geluidsversterking

Vooraf Kijk voor jezelf als jeugdleider ter voorbereiding op 'plastic soup' naar het volgende filmpje op Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=eEw9BCa1l4o> (fotograaf die kunst wil maken van zwerfafval)

Misschien is je groep geschikt om dit filmpje te kijken, bekijk het dan vooral met je groep. Wil je een korter filmpje hierover kijken met je groep, kijk dan naar dit Youtube filmpje: https://www.youtube.com/watch?v=3sHJyn2_Oag (nos op 3) of zoek een ander geschikt filmpje over de 'plastic soup'. Op internet is genoeg te vinden hierover.

Beschrijving Kijk met elkaar naar een filmpje over de 'plastic soup'. Vraag naar de eerste reacties van de jongeren en vraag of ze wisten van het bestaan van deze plastic soup in de oceaan. Wat kun je er aan doen?

Tip Zouden jullie zelf een opruim actie in jullie buurt/dorp/stad kunnen organiseren?

IN BEELD 3 // MOBIELTJES RECYCLEN OF EEN 2e LEVEN?

Tijdsindicatie 10 – 15 minuten

Benodigheden Internetverbinding, computer of laptop, beamer, geluidsversterking

Vooraf Kijk voor jezelf als jeugdleider ter voorbereiding het volgende filmpje van Kassa Groen: https://www.youtube.com/watch?v=PF5_pZ9BAmE

Beschrijving Kijk met de groep naar het filmpje van Kassa Groen en bespreek met de groep wat ze van het filmpje vinden. Wat denken zij: “is recyclen beter of producten een 2e leven geven?” “Hebben zij nog oude mobieltjes waar ze niets meer mee doen?” Zamel ze in als groep en doe er iets goeds mee, bijvoorbeeld naar een goed doel of breng ze naar een recyclestation. Op internet zijn allerlei initiatieven te vinden waar de mobieltjes naar toe kunnen.

AFRONDEN EN DOORGAAN // AFVALKUNST

Tijdsindicatie 30 minuten

Benodigheden Aallerlei afvalmaterialen, zoals allerlei soorten plastic, karton, piepschuim, flessen, verpakkingen, doppen, etc. Groot stevig karton of stuk hout als ondergrond voor het kunstwerk, spijkers, hamer, houtlijm, tie-wrap, tape, etc.

Beschrijving Verzamel van te voren met elkaar alle materialen die geschikt zijn voor hergebruik (zie beschrijving bij benodigheden) en maak daarvan met elkaar een kunstwerk van afval. Je kunt bijvoorbeeld het logo van Micha Young in het groot maken van afval of het woord ‘schepping’, of iets wat jullie zelf met elkaar verzinnen wat past bij het thema.

Zet het gemaakte kunstwerk voor in de kerk en geef er eventueel een korte presentatie/uitleg over in de dienst wanneer dit mogelijk is.

BIDDEN // MUZIEK

Tijdsindicatie 15 minuten

Benodigheden Muziek installatie, eventueel beamer en laptop (als je de clip van Michael Jackson kijkt), waxinelichtjes, lucifers, schaal of veilige ondergrond voor kaarsjes.

Beschrijving Luister met elkaar een lied of kijk een clip die past bij je groep.
Voorbeelden zijn:
* Michael Jackson – Earth song (clip)
* Schrijvers voor gerechtigheid – U zag dat het goed was (van het nieuwe album ‘ Licht aan’).
* Martin Smith – You have shown us (clip)

Laat de jongeren tijdens de muziek een waxinelichtje aansteken aan de grote kaars als teken van gebed voor de schepping.

Spreek daarna een gebed tot God uit, waarbij je eventueel enkele jongeren (als ze dat willen) een eigen gebed laat uitspreken.